

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "СОШ № 3 с.п.Плиево"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО
начальных классов

Ажигова М.М.
Протокол № 1
от «30». 08. 2023 г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УВР

Султыгова З.Д.
Приказ № 9
«30». 08. 2023г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Лотарёв К.Г.
Приказ № 9
от «30». 08. 2023г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID _____)

учебного курса «Ингушская литература»

для обучающихся 5-9 класса

Календарни-тематически планаш

Г1алг1ай литература программах лаьца

Г1алг1ай литература программас новкъостал ду хъехархочоа берашта г1алг1ай йоазонхоша кхелла говзаме йоазоний чулоацам а, тема а, идея а кьоастане а, х1аьта цар шоай произведенешта бувцаш болча ценаца, хозача, говзамеча меттах пайда эца а.

Г1алг1ай литература хъехаш вола хъехархо декхарийла ва литература новкъосталца берашта г1алг1ай метта хозал, говзал, к1оаргал, цун ганз йовзийта, уж кхетамца, эхь-эзделца кхебе, дикачун-вочун кьоастам бе ховргдолаш.

Дешархошта ха деза г1алг1ай литература хъахилара накъаш. Укхаза царна хайтача бакъахьа да, вай г1алг1ай литература хъахилара г1улакх малаг1ча торонца эттад, эггара хьалхара г1алг1ай йоазув 1923 шера Мальсагов Кураза Зоврбика кхелла хилар, из латински ларда т1а хинналга. Эггара хьалха г1алг1ай меттала кепатеха йоазув 1923 шера «Сердало» яхача газета т1а кепатеха хилар.

Цхьабакъда, шоай йоазув хиннадеце а, багахбувцам б1аьхий хиннаб г1алг1ай къаман, тайп-тайпара жанраш чу а йоаг1аш: къаьнара иллеш, фальгаш, к1оанолгаш, ховли-довзалеш, легендаш, шира ооламаш, ишта кхы д1ахо а.

Г1алг1ай литература никъ 1923 шерагара денз таханарча денга кхаччалца чоалхане болаш хьабенаб. Массехк хана доакъоох бекъа йиш я из.

Хьалхара ха – 1920-г1а шераш – говзаме йоазонаш хъахила доладенна ха я, х1аьта 1930-г1а шераш – г1алг1ай литература дег1ая йолаенна ха я.

Программа юкъе йоаг1а произведенеш берий ханага хъежжа я, чулоацам а, керттера уйла а дика кхетадергдолаш, х1аьта х1ара классе багахбувцамах пайда эц.

5-9 классашка дешархой кхетамца кхевара духьа, ужэьаца, эзделица, хозанена лоарх1амца кхевара духьа дола говзаме йоазонаш 1омаду. Цу классашка 1омаеш йола материал чоалхане яц, ший чулоацамга хъежжа, х1аьта идейни кхетам балара г1улакх лертт1а да цун.

Х1ара классашка чуйоаг1аш йола материал хронологически хьисапе луш я, дешархой литература исторех а литературеи вахари в1аши дувзаденна хиларах а кхетаргболаш. Цул совг1а, мехка истори а дикаг1а йовзаргья царна.

5-8 классашка говзамеча йоазонашца цхьана литературни теорех кхетам лу. Дешархоша керттера кхетаде дезаш дар да литература говзаме кхоллам хилар, цун мотт поэтически хилар. Литература теори дикаг1а кхетаергья дешархоша, говзамеча произведенешца цхьатарра 1омайойя.

Х1ара классе литература чулоацамга а дешархой кхетамга а, цар дег1адара боарамга а хъежжа, тайп-тайпара хъехара наькъаш леладе деза : хоза къоастадеш текст ешар, суртех, телевиденех, компютерах пайда эцар. Цул совг1а, дешархошка шоашка болх байта беза йоазонхоех а цар говзамеча йоазонех лаьца кхы а дукхаг1а хоамаш лохаш.

5-8 классашка теркам бе беза хоза къоастадеш, кхетадеш шаьра дешара говзал лакхаяккхара. Из программой декхар кхоачашданза даргдац, урокаш т1а а дешаш, цаг1арча дешара т1ахьожамца кулгал а деш. Дешара техника тоаеш болх бе беза массане цхьана дешаш, юкъ-юкъера хоржаш дешаш, оттадаьча хаттара текстаца жоп луш, ишт. кх. д1.

Лакхерча классашкара дешархой кертерча даькъе кхетам болаш кийчбе беза ешаш йола произведенеш шоай ло1аме яшха, анализ е, керттера ма1ан а, уйла а гучадоахаш, цар мах бе.

9-11 классашка йоазонхочун вахара а кхоллама а никъ, цо айяь пробдемаш тохкаш, хъехархочун урока керттера форма лекци хила йиш я. Иштта теоретически проблемаш е йоккха темаш 1омаеш, т1еххьара 1омадаьр ч1оаг1адара урок еш, 1омадаьр юха дагадохийташ лекцеца болх д1абахьа мегаргба.

Лакхерча классашка программа юкъе йоаг1а йоккхий эпически произведенеш. Уж дешархошка хьалххе а ешийта еза. Классе дешархошта произведени тахка а, цун чулоацамах а, турпалех а шоашта хетар ала ха деза.

Къаьста теркам т1абахийта беза дешархоша шоай ло1аме беча балха, произведене доакъош, текста юкъера белгалгьяьха моттигаш тохкаш, план оттаеш, турпалий оамалех шоашта хетар оалаш, 1алама сурташ дийшачул т1ехьаг1а уж каьхата т1а дахка хьожаш.

Балха х1ара тайпа, 1омаеча произведенеца айхха бувзам болаш, цун чулоацамга хъежжа хила деза. Хъехархо хадданза болх бе декхарийла ва дешархой багах ду къамаьл шаьрде, х1ана аьлча, из йоазонца беш болча балха лард я

Календарно-тематически план 5 класс - литература 34 сахъат 2023-2024 ш.ш.

№	Чулоацам	Сахъат	Таърахъ	Таърахъ	Ц1аг1ара болх	Индив. болх
1	Муталиев Хъаж-Бийкар «Цхьоалаг1а сентябре»	1			О. 4 дагахъа 1омае	Эггара хьалхара хьехархо дагайоха
2	Яндиев Джамалда «Деша г1о шуга яхаш мо»	1			О. 5 дагахъа 1омае	Дешарах лаъца кицаш хьадувца
3	Хамхоев Ахьмад «Лораделаш доттаг1ал»	1			О. 7 дагахъа 1омае	Доттаг1ал дувцаш дола кицаш гулде
4	Гагиев Гирихан «Дика доттаг1а»	1			О. 8 – 9 шаъра еша	«Биъ ког бола са доттаг1а» яхаш дувцар в1ашаг1долла
5	Албаков Джабраил «Г1алг1айче, хьо еза сона»	1			О. 13 – 14 дагахъа 1омае	Поэта биографи ха
6	Вай Республика. Г1алг1ай Республика паччахьалкхен герб	1			О. 14 – 16 чулоацам юхахъабувца	Герба сурт дилла
7	Г1алг1ай Республика паччахьалкхен байракх	1			О. 16 деша, юхахъадувца	Байракха сурт дилла
8	Г1алг1ай Республика паччахьалкхен гимн				О. 17 дагахъа 1омае	Герба а байракха а сурташ дохк
9	Вышегуров Мухьмад «Г1алг1айчен назам»	1			О. 18 – 19 шаъра еша	Дешархочун хоам: «Идрис Зязиков»
10	«Хьакхеи чкъаъреи» (фаьлг)	1			О. 26 – 27 чулоацам юхахъабувца	Шоашта дика довзача хьайбаех лаъца фаьлг оттабе е дагабоха
11	Муталиев Хъаж-Бийкар « Борзи 1аъхари»	1			О. 27 – 31 шаъра еша, сурт дилла	Биографи ха
12	« Маър йи1иг» (фаьлг)	1			О. 32 - 37 фаьлг беша	
13	« Хьаькъал дола воккха саги къиза аълеи» (фаьлг)	1			О. 37 - 41 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам «Боккхий нах ларх1ар»
14	« 1овдала борзи, хьаькъал дола каи, майра говри, говза вири» (фаьлг)	1			О.41 - 43 фаьлг беша	Хьаькъалах лаъца кицаш гулде

15	<i>«Малх, бутт къовсарах» (фаьлг)</i>	1			<i>О. 44 - 47 чулоацам юхахъабувца</i>	<i>Укх фаьлга доаг1а сурт дилла</i>
16	<i>«Даь- сесаги кхо вошеи» (фаьлг)</i>	1			<i>О.48 - 54 фаьлг беша</i>	
17	<i>Фаьлгаи</i>	1			<i>О. 23 - 25 чулоацам юхахъабувца</i>	<i>Дешархочун хоам: «Фаьлгаи»</i>
18-19	<i>Сочинени « Сона хоза хета фаьлг»</i>	2			<i>Ховли-довзали деш</i>	
20	<i>Базоркин Идрис «Заретта»</i>	1			<i>О. 74 – 88 чулоацам ха</i>	<i>Биографи ха</i>
21	<i>Осмиев Хъамзат «Лийг»</i>	1			<i>О. 89 – 90 дагахъа 1омае</i>	<i>Дешархочун хоам: «Лораде деза оакхарий»</i>
22	<i>Озиев Салман «Мотт»</i>	1			<i>О. 97 – 98 дагахъа 1омае</i>	<i>Биографи ха</i>
23	<i>Яндиев Джамалда «Со з1амига волча хана»</i>	1			<i>О. 100 – 102 шаьра еша</i>	<i>Поэта биографи ха</i>
24	<i>Муталиев Хъаж-Бийкар «1ан ди»</i>	1			<i>О. 108 шаьра еша</i>	<i>Биографи ха</i>
25	<i>Ведзижсев Ахъмад «Лар»</i>	1			<i>О. 110 – 111 чулоацам ха</i>	<i>Биографи ха</i>
26	<i>« Доттаг1чун инкал»</i>	1			<i>О. 115 - 121 чулоацам ха</i>	<i>Укх дувцара сурт дилла</i>
27	<i>Боков Ахъмад «Оарц»</i>	1			<i>Плиев М-С. биографи</i>	<i>Ролеш ловзаеш дувцар оттаде</i>
28	<i>Плиев Махъмад –Сагид «Со вовзий хьона?»</i>	1			<i>О. 123 – 128 чулоацам юхахъабувца</i>	<i>Х1ара турпалхо белгалвеш суртаи дахка</i>
29	<i>Композиции сюжети</i>	1			<i>О. 133 деша</i>	
30	<i>Дистар. Олицетворени (дийндар)</i>	1			<i>О. 135 – 136деша, опред-ш 1омае</i>	<i>Яндиев Дж. «Балха 1уре», «Дог1а! яхача стих-не т1ара дистараш, олицетворени хъаязъе</i>

31	<i>Зязиков Бахъаудин «Пхъа лехар»</i>	1			<i>О. 137 - 139 чулоацам юхахъабувца</i>	<i>Биографи ха</i>
32	<i>Чахкиев Саид «Мала мичахъа вах...»</i>	1			<i>О. 149 1омае</i>	<i>Биографи ха</i>
33	<i>«Маькха г1орг1илгаиш»</i>	1			<i>О. 150 - 169 чулоацам юха хъабувца</i>	<i>Дешархочун хоам: «Нохч-Г1алг1ай депортаци»</i>
34	<i>Вайнаьха багахбувцам (керд.)</i>	1				

Календарно – тематически план

6 класс, литература, 2023 – 2024 шш.

№	Урока тема	Ц1аг1ара болх	Индив. болх	Сахьат	Таьрахь	Таьрахь
1	Г1алг1ай багахбувцам.	О. 4-5, юхахъадувца	Боккхача нахага хъьтте, багах. произ. д1аязде.	1		
2	Оалам «Фаьра хъазилги, миша седкъеи, лехьи»	О. 5-6, чулоацам ха	Фаьра хъазилгах дола илли ала	1		
3	Мифаши легендаши. Шира дувцараш.	О. 6-7, юхахъадувца		1		
4-5	Легенда «Астаг1а Темар».	О. 8-13, чулоацам ха	Астаг1а Темарах лаьца хоам бе	2		
6	Легенда «Наьсар».	О. 13-16, чулоацам ха	Наьсарах лаьца хоам лаха	1		
7	Легенда «Вайна аьла везац».	О. 17-18, чулоацам ха		1		
8	Кицаш. Къахъегамах дола кицаш.	О. 18-20, кицаш 1омаде	Боккхача нахага хъьтте д1аязде керда кицаш	1		
9	Дешарах а хъаькъалах а дола кицаш.	О. 20-21, 1омаде кицаш	Хъалаха майралах, зовзалах, сабарах дола кицаш	1		
10	Тайп-тайпара кицаш.	О. 21-22, кицаш 1омаде		1		
11	Коазой Нурдин. «1амаг1 – Ерд».	О. 23-24, юхахъадувца	Хоам: «Къаьнара г1алаш»	1		
12	1арпенаькъан Хъажбийкар «Зиза».	О. 24-25, чулоацам ха		1		

13	Чаккенакъбан Капион «Сийле хийла».	О. 27, дагахъа 1омае	Хоам кийчбе «Боадон низаца къийсараш»	1		
14	Лаьннакъбан Мустафа «Г1алг1ай къаман эздий во1».			1		
15	Мальсагов Кураза Зоврбик	О. 28-29, юхахъадувца		1		
16	Малсагнакъбан Або «Ц1ихеза 1илманхо, йоазонхо». Озанакъбан Салман «Аьсет – халкъа йо1», стихотворени.27.10	О. 30-32, юхахъадувца	Хоам :»Майор 2 ранга Аьсет»	1		
17	Озанакъбан Исма1алий С. «Эздели г1ожали».	О. 34 – 35, дагахъа 1омае	Сочинени «Эздел»	1		
18	«Декъа эздел», стихотворени.	О. 35 – 37, дагахъа 1омае		1		
19	Мута1алнакъбан Хъаж-Биййкар «Барт эг1ар», к1оанолг	О. 38-41, чулоацам ха	Барт эг1арах йола Крылова к1оанолг ювца	1		
20	К1оанолгаш.	О. 41-42, юхахъадувца		1		
21	«Даьхе», стихотворени.	О. 42-43, дагахъа 1омае	«Т1емо во1 ваьвац, т1емо во1 вийнав».	1		
22	Янднакъбан Хамарзий Жамалда «Лаьтта шера хилча...», стих.	О. 44, дагахъа 1омае	Анализ е	1		
23	«Фийг», стих.	О. 45, дагахъа 1омае	Анализ е	1		
24	Чаккенакъбан Идриса Са1ид «Магас», стих.	О. 46-47, дагахъа 1омае	Хоам: «Магас г1ала»	1		
25- 27	Дахкилгнакъбан 1адрахъмана Ибрах1им «Фоти», дувцар.	О. 48-71, чулоацам ха	Хоам: «Г1аьр хинна зама»	3		
28	Садакиева Аьсет «Маг1албик, Маг1албик...»	О. 72-73, юхахъадувца	«Маг1албик – сийлен г1ала» хоам	1		
29	Пхылекъонгий 1асолта Махъмад-Са1ид «Этии Вутии» (1д.)	О. 74-76, чулоацам ха		1		

30	Тлом гаргагторгар. (2д.)	О. 76-79, чулоацам ха		1		
31	Моастаггий бомбаш етта болабалар. (3д.)	О. 79- 81, чулоацам ха	«Ленинграда го бар» хоам	1		
32	Вуте майрал. (4д.)	О. 82-83, чулоацам ха		1		
33	Уж моастаггий зувш хилар. (5д.)	О. 83-86,чулоацам ха		1		
34	Эте денал. (6д.)	О. 86-88, чулоацам ха		1		
35	Десантникаш лувцар. (7д.)	О. 88-92, чулоацам ха	Этеи Вутеи сурт-сибат	1		
36	Йоккха саг Билейглаз. (8д.)	О. 93-95, чулоацам ха	Билейглаза сурт-сибат	1		
37	Юрт даяккхар. (9-10)	О. 95-104, чул. ха	Хоам: «Вай мехка Сийлахь – боккхача Даьхен тлем тла дакъя лаьцараш»	1		
38	Этии Вутии капитани. (11-12)	О. 104-113, чул. ха		1		
39	Классал арахьара дешар. Маькиев А. «Зизан лоткъам», стихотворени.	О. 201, дагахьа ломае	Хоам: Къона поэташ»	1		
40	Хамхоев Ваха «Галглай», стих.	О.115, дагахьа ломае	Вай республикера Сов. Союза а Россе а турпалаш.	1		
41	Осминаькъан Хьамзат «Блаьстан луйре», стих.	О. 116-117, дагахьа лوماе	Биографи ха	1		
42	Пейзаж (лит - ра теори)	О. 117-118, юхахьад.		1		
43	Осмиев Хь. «Саго юта лар», дувцар	О. 118-123, чулоацам ха	Жоп ле хатгара саго даь дика хлама лар йоацаш довц яхача.	1		
44	«Попа хи», дувцар.	О. 124-127, чулоацам ха	Дагадоха барт-цхьоагло хиларах дола кицаш	1		
45	«Ахархочун кулгаш», стих.	О. 127 - 128, дагахьа лوماе	«Къахьегемах доала беркат» яхача темах лоаца соч. язье	1		

46	Ведажнакъян Абабукара Ахъмад «Белхий», дувцар.	О. 129-134, чул. ха	Хоам: «Белхий беш хилар»	1		
47	Ане сурт			1		
48	Балхах беркат далар.	О. 135-138, чул. ха		1		
49-50	Сочинени»Сона дукха веза турпал»	О. 139-145, чул. ха		2		
51	Заьзгнакъян Хъусена Бахъаудин «Г Гожа дегаш», дувцар.	О. 146-153, чул. ха	Лоцеи Тамареи сурт-сибат	1		
52	Горчханнакъян Бадрудин «Аьрзег», стих.	О. 154, дагахъа 1омае	Анализ е	1		
53	Пхъилекъонгий Амир «Са мохк», стих.	О. 155, дагахъа 1омае	«1алама хозленаш» яхаш ц1и йолаш дувцар в1ашаг1долла	1		
54	Шаденакъян Султан «Тачанка йодаяр», дувцар.	О. 156-164, чул. ха		1		
55	Дувцара чулоацам тахкар.	О. 165-169, чул. ха	Билана сурт-сибат	1		
56	Билана денал.	О. 170-176, чул. ха		1		
57	Галай Хъасан «Дорхъенна ча», дувцар.	О. 177-186, чул. ха	Хоам: «Чарахъал леладар»	1		
58	Хъамзатахи Къоасехи ча латар.	О. 187-192, чул. ха	Къоасеи Хъамзатеи сурт-сибат	1		
59-60	Сочинени «Чарахочо дийцар»	Гаьгенакъян Г. биографи 1омае		2		
61	Классал арахъара дешар. Горчханов Б. «Шолжа атаг1а», дувцар	О. 202-205, чулоацам ха	Анализ е	1		
62	Крылов И. «Маймали б1аргсиноши»	О. 193 дагахъа 1омае	К1оанолг определени 1омае	1		
63	«Бекарги борг1алги», к1оанолг	О. 193 – 194, дагахъа 1омае		1		
64	Гаьгенакъян Гирихан «Хъе д1авекъа», стихотворени	О. 195 – 196, дагахъа 1омае	Биографи ха	1		

65	Чахкенаџбан Ювсап «Ши кьонах», дувцар	О.197 – 199, чулоацам ха	Сочинени «Мишта хила веза визза кьонах?»	1		
66	Кхоартой Мурад «Дош делар аз», стихотворени	О. 200, дагахьа 1омае		1		
67 – 68	Шера 1омадаър кердадаккхар.			2		

Календарно-тематически план

7-г1а класс, литература, 2023-2024д.ш.

№	Чулоацам	Сахьат	Таьрахь	Таьрахь	Ц1аг1ара болх	Индив. болх
1	Багахбувцама жанраш	1			О. 4, моллаг1а а цхьа багах. произ. дувца	
2	«Хьалха баьхача нахах», «Диъ бера нана», оаламаш	1			О. 13 - 17 чулоацам юхахьабувца	Хьаькьалах дола кицаш дагадоха
3	«Сеска Солсеи К1инда Шоаи», оалам	1			О. 17 - 19 чулоацам юхахьабувца	Дешархочун хоам: «Эгикхал»
4	«Наьрт-орстхой фу хадар», Наьна кулг»	1			О. 24 - 27 чулоацам юхахьабувца	Нана хестаеш дола кицаш дагадоха
5	«Б1ехали миска саги», фаьлг	1			О. 28 - 30	Дешархочун хоам: «Фаьлгаш»
6	Кодзоев Н. «Х1ал-ерд»	1			О. 31 деша, юхахьадувца	Дешархочун хоам: «Г1алг1ай лоаме»
7	Хамхоев Ваха «Маьт-лоам»	1			О. 32 – 34 деша, юхахьадувца	Карточка №1- Базоркин И.; карточка №2 – Маьт-лоам
8	«Зязиков дагалаьца», стих.	1			О. 35 дагахьа 1омае	Дешархочун хоам: «Зязиков Б.И.»

9	Плиев А. «Бартаца дах са халкъ»	1			0. 36 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
10	«Даъхенга», стих.	1			0. 37 дагахъа 1омае	Даъхенах дола кицаш дагадоха
11	Долгиева Х. «Магас», стих.	1			0. 38 дагахъа 1омае, Торшхоев И. цхъа стихаш еша	Дешархочун хоам: «Магас – Г1алг1айчен столица»
12	Базоркин И. «Сай», дувцар	1			0. 39 - 44 чулоацам юхахъабувца	Сийлахъ – Боккхача Даймехка т1емах лаъца
13	Беков Т. «Сердало», стих.	1			0. 54 – 55 дагахъа 1омае	Инд. болх «Газет Сердало»
14	Беков Т. «Ший хъакъ шийга дахар»	1			0. 57 – 60 чулоацам юхахъабувца	Дувцара план оттае
15	Зязиков Б. «Марац», дувцар	2			0. 60 -68 чулоацам юхахъабувца, ахкан сайре ювца муг1араш дагахъа 1омаде	Биографи ха
16	«Наъна мотт», стих.	1			0. 68 дагахъа 1омае	Меттах лаъца кицаш дагадоха
17	Муталиев Хъ. «Кортамукъа лаъча»	1			0. 69 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
18	Яндиев Дж. «Гуйра», стих.	1			0. 70 дагахъа 1омае, гуйран сурт дилла	Биографи ха
19	«Г1ала яг1а», стих.	1			0. 71 – 72 дагахъа 1омае	Инд болх «Г1алаши в1овнаши»
20	Метта говзал. Сурт гойташ бола г1ирс метафора	1			0. 73 – 76 чулоацам юхахъабувца	Яндиев Дж. «Керда шу» яхача стих.

						т1ара хязъе метафора
21	Озиев С. «Вахара лараш», стих.	1			0. 77 - 78 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
22	«Барт-цхъоаг1о», стих.	1			0. 79 – 80 дагахъа 1омае	Барт-цхъоаг1о бувца кицаш доаладе
23	Хамхоев А. «Накъаш дехкараш»	1			0. 80 – 81 дагахъа 1омае	Стих. анализ е
24	«Хоастам бу аз», стих.	1			0. 81 - 82 дагахъа 1омае	Даъхе хестаеш дола кицаш доаладе
25	«Дак», стихотворени	1			0. 82 – 83 дагахъа 1омае	Мишта да га д1айог1ари, никъ тоабари, хъаст баккхари?
26	Ведзижев А. «Муте новраш»	1			0.83 - 91 чулоацам юхахъабувца	Муттеи Аминатеи сурт- сибат
27	«Декхар», стихотворени	1			0. 93 – 94 шаъра еша	Йоазон болх «Сага декхар»
28	Плиев М-С. «Б1ехали Аързии»	1			0. 98 - 100 чулоацам юхахъабувца	Оакхарехи оалхазарехи лаъца шоашта б1аргадайна сакъердаме х1ама дувца
29- 30	Сочинени «Хъунаг1а»	2			Плиев М-С. биографи ха	
31	«Хиво вахъар», дувцар	1			0. 102-107 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха
32	Чакхиев С. «Трасса», дувцар	2			0. 117 - 128 деша, чулоацам юхахъабувца	Биографи ха
33	Осмиев Хъ. «Наъна мотт», стих.	1			0. 132 дагахъа 1омае	Биографи ха

34	Шадиев С. «Аьшка сом», дувцар Чудерзора урок	1			О. 150 – 158 чулоацам юхахъабувца	Йоазон болх «Оаш вергварий Идрисах шоай новкъост?»
----	--	---	--	--	-----------------------------------	--

Календарно – тематически план

Г1алг1ай литература 9-г1а класс, 2023-2024 д.ш.

№	Урока тема	Ц1аг1ара болх	Инд. болх	сахъат	Таърахъ 9а		Таърахъ 9б
1	Г1алг1ай багахбувцам - вай халкъа йоазонца доаца лит-ра.	Саг йодача - йоаг1ача лийкха ашараш	а) Балха иллеш; б) Турпала иллеш.	1			
2	Г1алг1ай халкъа иллеш	"Берий иллеш ";	Зоахалол д1аязде 2 деш.	1			
3	Г1алг1ай фаьлгаш	Вахарах-леларах дола фаьлгаш.	Вахарах-леларах дола фаьлгаш -дешархочун хоам	1			
4	Мальсагов Зоврбик – г1алг1ай ц1ихеза 1илманхо	Лекци 1омае	«Йо1 йодаяр» пьеса еша	1			
5	«Йо1 йодаяр» - вай г1алг1ай литературе эггара хьалхара драматически произведени	«Пхъа» яха пьеса еша. О. 45 - 58	Драматически произведеней жанрех бола кхетам	1			
6	Мальсагов К. З. " Пхъа ", пьеса	Сочиненена кийчо е	б Дешархочун хоам : « Беков Т.-	1			

7	Сочинени	Беков Т. биографи		1				
8-9	Беков Д.Т. – г1орваьнна г1алг1ай поэт.	Оалам «Ачамаза боарз» О. 67 - 72	стих. – шаьра еша, тахка, О. 59-67	2				
10	Гойгов 1-Хь. – говза дувцархо, йоазонхо, публицист	«Серго» яха повесть еша О. 73 - 111	биографи ха, дешархочун хоам («Хьалхалаьттарех ца1» яхаш йола Мальсагов А. статья)	1				
11	« Серго « яхача повеста идейни чулоацам.	Литературни теорех 1омадьр ха	«Хой шоана» кроссворд	1				
12	Озиев И.А. вахарахи кхолламахи .	цхьа стих – дагахьа 1омае , О.112 - 118	биографи ха,	1				
13	Мальсагова К. Ф. вахарахи кхолламахи	цхьа стих. – дагахьа 1омае , О.119 - 120	биографи ха	1				
14-15	Мальсагов Д. Д. говзаме йоазонаш	деша,юхахьадувца , О.121-163 .	биографии ха,	2				
16	Мальсагов А.О. « Салихьат».	чулоацам ха, О. 164 - 173	биографи ха	1				
17	Озиев С. – ц1ихеза поэт, хьехархо 1илманхо	Лекци 1омае	Дешархочун хоам : «Урдуви Тамареи» - г1алг1ай лит-ре эггара хьалхара поэма	1				
18	«Урдуви Тамареи», - г1 алг1ай литературе эггара хьалхара поэма.	шаьра еша, тахка, О.174 - 179.	«Хой шоана» кроссворд	1				
19	Озиев Салмана поэзен тематика	О. 179 – 187 шаьра еша, цхьа стих. дагахьа 1омае	Дешархочун хоам: «Зязиков Хь. Б. – военни корреспондент»	1				

20	«Ц1ихеза йоазонхо, хъехархо, 1илманхо, публицист». Зязиков Хьусена Бахьаудин	О. 189 – 204 повесть еша	Цу повестах хоам	1				
21	Зязиков Б. «Турпала вахарцара ийс ди», повесть	Сочинени язье	Хаттарашта жоп ле	1				
22	Яндиев Джамалдина поэзи .	Яндиев Дж. биографи ха	Дешархочун хоам: «Яндиев Дж. поэзен тематика»	1				
23	Яндиев Джамалдина поэзен тематика	цхьа стих. – дагахьа 1омаде, О. 205 - 213	Стих. анализ е	1				
24	Ведзижев А.А. вахарахи кхолламахи .	деша,юхахьадувца, О. 214 - 239 .	биографи ха	1				
25	Хамхоев Э.А. – г1алг1ай назманча.	Даьхен хетаяь цхьа стих. – дагахьа 1омае , О. 240	биографи ха	1				
26	Хамхоев А. – поэт, композитор, иллиалархо .	О. 242 – 248 цхьа стих. дагахьа 1омае.	биографи ха	1				
27	Боков А. « Яккха йиш йоаца ц1и».	О. 252 – 269, «Беке кьонгаш» яха роман	биографи ха	1				
28	Беке кьонгаш	Сочиненена кийчо е	Чаккиев С. хетаяь стихаш, статьяш, кхыйола публикацеш лаха	1				
29	Сочинени	Чаккиев С биографи ха	Дешархочун хоам	1				
30-31	Чаккиев С. «Иштта мара»	О. 270 – 281	биографи ха	2				
32	Чаккиев О.К. вахарахи кхолламахи.	О, 373 – 379.	1омае стих,биогр.ха	1				

33	Албаков Дж. говзаме йоазонаш	О. 379 – 382.	1омае стих,биогр.ха	1				
34	Гагиев Г. вахарахи кхолламахи .Чудерзора урок.	О. 383 – 385	1омае стих ,биогр.ха	1				

Календарно-тематически план

Г1алг1ай литература, 8 –г1а класс, 2021-2022д.ш.

№	Тема	сахьат	ди	ди	Ц1аг1ара болх	Инд. болх
1	Багахбувцам. Турпала иллеш	1			Саг йодача - йоаг1ача лийкха ашараш	а) Балха иллеш; б) Турпала иллеш.
2	Мочкѣах дола илли	1			Вахарах-леларах дола фальгаш.	Зоахалол д1аязде 2 дешархочо
3	Туркаца вахаш хиннача Абдий Сурхохи Аьла Мусостахи дола илли	1			О. 10-14 чулоацам ха	деша,юхахьадувца
4	Бовза, беа хьай мохк. Кодзоев Н. «Тхьаба –Ерд», очерк	1			Чулоацам ха, О. 16	Дешархочун хоам : «Г1алг1ай текъар, ердаш»
5	Озиев С. «Наьсар», стихотворени	1			О.17 дагахьа 1омае	Стих. анализ е
6	Чакхиев С. «»Зязиков Идрис: тешамцеи бакъдолчунцеи»	1			Биографии ха, о. 19-25 чулоацам ха	стих. – шаьра еша,тахка, О. 70 - 75
7-8	Карпеев И. «Г1алг1ай дошлой полк»	1			О.25-28 чулоацам юхахьабувца	биографии ха,
9	Боков А. «Тоаркхо-Хьажа»	2			Деша,юхахьадувца, О. 28-48	«Хой шоана» кроссворд
11	Аушев Махьмад. «Дайь наькѣаш»	1			Поэма шаьра еша , О.48-53	биографи ха,
12	Базоркин Идрис . Вахара никъ	1			Цхьа стих. дагахьа 1омае.	биографи ха

13-14	Базоркин И. «Моакъаза тепча»	1			Деша, юхахъадувца , О. 55-66.	биографи ха,
15	Озиев Салман. «Вахар», «Хозал, дикал»	1			Цхъа стих. Дагахъа 1омае О. 67-68	биографи ха
16	Шин з1амизгача саго баъ барт.	1			О.68-71 чулоацам юхахъабувца	Биографи ха Карточка № 2 "Кхоллама никъ д1аболабалар»
17-18	Боков Ахъмад «Тиша ц1а»	1			О.72-82 чулоацам юхахъабувца	Дешархочун хоам: «Сийлахъ-Боккха Даймехка т1ом»
19	Дувцара кертера турпалаш	1			О. 83-93	1айше къонгий сурт-сибат
20	1айше вахар, цун денал	1			О.93-101.	1айше сурт-сибат
21	Зязиков Б. Вахара никъ	1			Зязиков Б. биографи.	Биографи ха
22-23	Зязиков Б. «Эг1азал»	1			деша, юхахъадувца, О. 101-107	Дешархочун хоам: «Зязиков Б. – военни корреспондент»
24	«Ваъча юрта», дувцар	1			деша, юхахъадувца, О.107-112 .	биографи ха
25-26	Зязиков Б. «Г1уша-Хъажа»	1			О.112-119 деша, юхахъадувца	
27	Осмиев Хъ. «Т1абенача дахко к1алхарбар...»	1			О. 119-125	Хаттарашта жоп ле
28	Яндиев Дж. Вахара никъ.	1			Лекци 1омае	биографии ха
29	«Т1ом хъеберашка», стих.	1			О.125, дагахъа 1омае	
30	Яндиев Дж. «Наънага»	1			О. 126-127 дагахъа 1омае	биографии ха

31	Яндиев Дж. «Малхара каша»	1			О. 127-128 дагахъа 1омае	биографи ха
32	Яндиев Дж. «Бага»	1			О. 128-129 дагахъа 1омае, сочиненена кийчо е	Стих. анализ е
33	Сочинени Яндиев Дж. позех лаьца	1			Муталиев Хь-Б. биографи	
34	Муталиев Хь.-Б. «Яхь»	1			О. 131-132	биографи ха
35	Муталиев Хь-Б. «Д1айха кулгаш»	1			О, 132-134, шаьра еша.	1омае стих, биогр.ха
36	Чакхиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1			О. 139-147, чулоацам юхахъабувца	1омае стих, биогр.ха
37	Чакхиев С. «Ц1ерага маьре яхар»	1			О. 148-158, чулоацам юхахъабувца	1омае стих, биогр.ха
38	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1			1,2 дакъа деша, чулоацам ха	«Прометей прикованный» яха миф хъаювца
39	«Б1аргий хих биза кад», поэма	1			3 дакъа деша, чулоацам ха	
40	Чапанов Ахмад «Г1алг1ай мотт»	1			О. 193, дагахъа 1омае	Биографи ха
41	Тимурзиев Б. « Барттайна дезал»	1			О.194, дагахъа 1омае	Дыно фу йоах дезале барт тарах
42	Угурчиев А-Г «Г1елал»	1			О.195-197 стих.- шаьра еша, тахка	Угурчиев А-Г биографи ха
43	Угурчиев А-Г «Г1алг1ай», стихотворени	1			О. 197-198 стих. шаьра еша, тахка	Стихотворене анализ е

44	Угурчиев А-Г «Хьо д1авахар», стихотворени	1			О. 199-200 стих. шаьра еша, тахка	Хаттарашта жоп ле
45	Эгиев Хьамид «Ялата коана»	1			О. 201-213 дувцара чулоацам ха	Биографи ха
46	Ведзижев Ахьмад. Вахара никъ	1			Ведзижев А. биографи ха	Карточка №1,№2
47	Ведзижев А. «Дикал - низ», дувцар	1			О. 214-220 чулоацам ха	Дешархочун хоам «13 шу Сибарег1а»
48-49	Изложени	1			Биографи ха	
50	Чакхиев К. «Даьхен 1уйре», стихотворени	1			О.221, дагахьа 1омае	Биографи ха
51	Чакхиев К. «Ека са стих», стихотворени	1			О.222, дагахьа 1омае	Стихотворене анализ е
52	«Кьонахчо дай сий доадергдац»	1			О. 223-224, шаьра еша	
53	Албаков Дж. Вахара никъ	1			Албаков Дж. биографи ха	Кроссворд « Хой шоана»
54	Албаков Дж. «Сай илlega», стих.	1			О. 225 дагахьа 1омае	Карточка № 2 « Коллама никъ д1аболабалар»
55	Албаков Дж. «Даьхенна», стих.	1			О. 226 дагахьа 1омае	Стихотворене анализ е
56	Албаков Дж. «Ва тха ноаной», стих.	1			О. 226-227 дагахьа 1омае	Стихотворене анализ е
57	«Доттаг1ашка», стихот.	1			О.227-228, дагахьа 1омае	
58	«Кьонгаш кхийна ц1аг1ара довлаш», стих.	1			О. 228-229,шаьра еша	
59	Вышегуров М. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1			О. 230 дагахьа 1омае	Биографи ха

60	Вышегуров М. «Ва , г1алг1ай», стихотворени	1			О. 230-231 шаъра еша, тахка	Биографи ха
61	Арчаков С. «Йо1ои з1амигача сагои дийца зоахалол»	1			О.277-278 дагахъа 1омае	Боккхача нахага хаятте, даязде зоахалол
62	Бериханов Дж. «Даъй г1алаш», стихотворени	1			О. 235 дагахъа 1омае	Биографи ха
63	Бериханов Дж. «Халкъага» стих.	1			О. 236 дагахъа 1омае	Шоай тайпан г1алаех хоам бе
64	Бериханов Дж. «Тамаш ю аз», стихотворени	1			О. 237-238 дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
65	Бериханов Дж. «Г1алг1ай мотт», стихотворени	1			О. 238-239 дагахъа 1омае	
66	Плиев Амир «Г1алг1айченга», стихотворени	1			О.239-240 дагахъа 1омае	Биографи ха
67	Плиев Амир «Лоаман сурташ», стихотворени	1			О. 240, дагахъа 1омае	Стихотворене анализ е
68	Горчханов Бадрудин. «Анзор».	1			О. 242-249, чулоацам ха	Биографи ха

